

Nota: “ë” è appena percettibile, quasi non si pronuncia; “š” si legge sce di scena.

INFERNO Canto II° in campobassano

U juornë zë në calavë e l'aria scura
lëvavë l'anëmalë chë štannë 'nterra
da lë fatijë lorë, e i' sultantë
më präparavë a cummattë
kë lë problëmë e kë la pietà
che di štraë la mëntë che nn' sbaglia.
O Musa, o genië, mo m'aiutatë;
o mëntë fa ca i' scrivë chëllë ch'hajë vi štë,
mo qua zë vëdë la tua nobblitëtë.
I' 'ncumënzavë: “ Puëtä chë më guidë,
guardë la vërtù mia, s'essa è fortë,
primë chë a 'štu passë gruossë i' m'affidë.
Tu dicë che dë Silvië u parëntë
ancora vivë e véggëtë, all'eternità jëttë
e fu in carnë e ossa;
però se u némmichë d'ogni malë
curtésë è štatë, pënsannë tuttë l' effettë
ch'avëa 'scì da issë, e chi e qualë
nën parë indegnë a n'ómë dë cërviellë
ch'issë eva dë la cara Romë e dë l'impërë
all'auto cielë dë lu “ padrë distantë”;
la quala a u qualë, a vulë di' la vërëtä,
éva štabbilitë pë' luoghë sante,
addò sta u successorë dë Sant Piërë.
Pë che šta juta a la quala dai tu vantë
sëntëtëtë cosë chë so' štatë causa
dë la vittoria e d'u papalë ammantë. (v.27)
Jëttë p'u Vas d'elezionë
pë purtà cunfuortë a chella fedë
ch'è inizië dë la vija dë salvezza.
Ma i' pëcché haja mënì? O chi u përmëttë?
I' 'n so' Enea, e né Paulë so'!
Né degnë a cósë a che né ijë né n'autë credë.
Pëcché, se a mënì chë te i m'abbandonë,
tëmë ca la mënùta nën sia pazzija!
Šié saggë e tu capiscë a mme ca nën so' pazzë.
E cumm'a quillë ca nën vo' cosa chë nën vuleva
e rëpënsannë cagna u pënsierë,
'ccusì da 'ncumënzà tuttë zë léva
Talë e qualë facivë ijë 'nnant'a chella scura cošta
pëcché pënsannë avviai la 'mpresa
che all'inizië éva assai to šta. (v.42)
“ se i' t'hajë buonë'ntisë “
rëspunnëttë d'u grand'ome chell'ombra
“ l'anëma tua è vigliaccamentë uffesa,
e che tanta votë piglia all'ómë
talë che d'unurata 'mpresa ru scusiglia,
cumm'è fauzë a vëdé bestia al'ombra,

da štu pënsierë accorrë ca të sciuoglië “.
Të contë pëcchè i’ mënivë e chë sentivë
all’inizië chë dë te më dulivë.
I’ štëa tra chellë chë štannë suspesë
e na femmëna më chiamattë, beata e bella,
talë che a cummannarmë i’ lë cërcaië.
Luccëcavënë l’uocchië suo’ cchiù dë na štella
e ‘ncumënzattë a dirmë docë e lënta,
kë vocia d’angëlë, la parola sua
“ O anëma curtesa mantuana,
la quala dë fama ancora a u munnë dura
e durarrà quantë u munnë è luntanë,
l’amichë mie’ e no dë la vëntura
dent’a la deserta spiaggia è fërmatë
‘ccusì ca u camminë ha gëratë pë paura
e témë ca nën zë sarà già spërdutë,
pë quantë i’ da ‘ncielë hajë sëntutë.

Mo muovëtë e kë la parola to’ furbita
e kë quantë po’ servì a salvarlë
aiutëlë sì, ca ijë në so cunsulata.
I’ so’ Beatricë, chë të faccio jre;
venghë da u luoghë addò dësidërë turnà,
amorë më smuvëttë, ca më fa parlà.
Quannë stënghtë ‘nnanz’a u Signor mijë,
dë te më vantë spissë a Issë.-
Tacëttë allor , e po’ ‘ncumënzaië ijë:
- O donna dë vertù, sola pë la quala
l’umana specia supëra ogne ccosa
da quillë cielë chë te’ ména ciérchië,
tantë m’aggradiscë u cummannë tuë,
che a ubbëdì, già fussë pë me tardë;
cchiù nën sta mutivë dë dirmë dë ‘l tuo valorë.
Ma dimmë la causa ca nën të rëguardë
da scégnë quassottë a ‘štu centrë
du larghë luoghë andò turnà tu amë ?-
- Da che tu vuo’ sapé tantë dë me
të dichë ‘n brévë – më rëspunnëttë,
- pëcché i’ nën témë dë mënì quaddentrë.
Timorë z’avé sultantë dë cosë
chë hannë forza dë fa all’autë malë;
d’autë no, pëcché i’ ‘n so’ paurosa.
I’ so’ fatta da Ddijë , pë mèrëtë suo’, talë
ca la mësèria vostra nën më attocca,
né sciamma dë ‘st’incéndië a me assalë.
Donna gentilë ‘n Cielë chë zë commuovë
d’u ‘mpedimentë andò i’ të mannë,
ccusì che malë judicië langoppë n’ valë.
Chesta addummannattë a Lucia, in sua dumanda,
e dicëttë: “ mo, abbësogna, u fedelë tuë
dë te e ijë a te t’u raccumannë”.

(v.67)

Lucia, nemica d'ogni crudelë,
 zë muvèttë e mènèttë a u poštë addò i štèa,
 chë štévë 'kë l'antica Rachélë.
 Dicèttë:" Beatricë, vera laudata da Ddijë,
 pëcché nèn succurrë quillë chë tantë amastë ,
 chë scèttë pë te da la vulgara schiéra?
 Nèn sièntë tu la pietà du chiagnë suë?
 Nèn vidë tu la morta, chë u cummattë,
 né la sciumana andò u marë 'nz'avantë?"
 'Ncopp'a 'štu munnë maië cë so' statë përzonë sveltë (v.109)
 a fa l'interessë propië, o a scappà a dannë lorë,
 cumm'i',dopë 'stë parolë dittë,
 mënivë quassottë da u mijë beatë scannë,
 fëdannëmë dë la parola tua unèsta,
 che unora te e chillë che sëntitë t'hannë. - (v.115)
 Dopë chë më dicèttë chéssë,
 l'uocchië lucèntë lagrëmannë, zë gërattë;
 perciò më facèttë mënì cchiù prié štë.
 E mënivë a te 'ccusì, cumm'essa zë gërattë;
 annanz'a chëlla fiera i' tē lëvavë,
 che da la bella muntagna l'accurciatora tē sbarrava.
 Dunchë chë è? Pëcché, pëcché tē firmë? (v.122)
 Pëcché tanta paura u corë tuë allatta?
 Pëcché curaggë e sincerëtà nèn tiénë,
 dopë che talë tre femmënë bënëréttë
 zë curënë dë te a la corta d'u Cielë,
 e quillë chë dichë tantë t'appruméttë?-
 Cummë lë fioréttë d'u jélë dë la nöttë,
 chiëgatë e chiusë, dopë ch'u solë 'nghianca
 zë rizzënë tutt'apiértë 'ngopp'u štélë,
 talë më facivë štanca dë la vërtù mija,
 e tanta buonë curaggë më mènèttë a corë,
 che i' cuminciaië da përzona sincéra:
 " Oh, piasosa chella chë më succurrèttë
 e tu curtesë che ubbëdi štë svèltë
 a lë parolë ch'essa tē dicèttë!
 Tu šié fattë modë ca i' më dëspunéssë
 a mënì, kë lë parolë tuë,
 ca i' so' turnatë a u primë proposètë.
 Mo va, ca unë sulë è u vulerë nuoštrë:
 tu guidë, tu signorë , e tu maeštrë ".
 Accusì dëcivë;e po' më muvivë subbëtë,
 entraië p'u canmminë autë e frundusë.